خط جوان

سلام بر شما مخاطبان همیشگی «جوان». دلگویه‌های شما عزیزان را از طریق شماره ۸۸۴۹۸۴۴۰ شنوا و پذیرا هستیم. این ستون را مسئولان و مدیران با حساسیت ویژه می‌خوانند.

شهرداری و راهنمایی و رانندگی به داد میدان فتح برسند

یک شهروند - تهران: در میدان فتح محل تقاطع بزرگراه فتح و آیت‌الله سعیدی هر روز ترافیک بسیار سنگینی به وجود می‌آید که بی‌دلیل وقت هزاران شهروند را هدر می‌دهد.

همچنین این ترافیک سوخت زیادی را به آلاینده تبدیل می‌کند. چرا مسئولان شهری و انتظامی نمی‌خواهند چاره‌ای برای این نقطه از شهر بیندیشند.

رسیدگی به پرونده اختلافات خانوادگی خیلی کند است

یک شهروند - تهران: متأسفانه در برخی دادگاه‌ها، به خصوص دادگاه‌های خانواده، روند رسیدگی به پرونده‌ها خیلی کند است، مثلاً چند ماه برای استعلام از سازمان ثبت اسناد صرف می‌شود، چند ماه برای جواب یک سؤال از طرفین که همینطور خانواده‌ها سرگردان در پله‌های دادگاه‌ها نمی‌دانند چه کار کنند. چرا رسیدگی به پرونده‌ها از یک قانون درست تبعیت نمی‌کند؟

محیط‌زیست

علی خدایی بیجاری

سوءتعبیر ابتکار از پیشنهاد قالیباف در راستای مدیریت آلودگی هوا

معصومه ابتکار روز گذشته به پیشنهاد شهردار تهران مبنی بر آمادگی شهرداری در کمک به دولت در راستای مدیریت و رفع آلودگی هوا واکنشی دیرهنگام نشان داده بود. وی گفته بود که شهرداری باید به تکالیف مشخص شده خود از سوی دولت در زمینه کاهش آلودگی هوا عمل کند، چراکه امکان سپردن امور کلان و نظارت به شهرداری وجود ندارد چون بسیاری از اختیارات در حوزه شهرداری نیست!

این در حالی است که دکتر محمد باقر قالیباف، ۳۳ روز پیش در روز سیزدهم دی ماه و اوج آلودگی هوا در برنامه تلویزیونی «نگاه یک» گفته بود که براساس تجزیه و تحلیلی که از نوع آلاینده‌ها داشته‌ایم متوجه شدیم که حدود ۸۲ درصد آنها توسط منابع متحرک (وسایل حمل و نقل شخصی، غیرشخصی و موتورسیکلت‌ها) تولید می‌شود.

وی در خصوص منابع آلاینده متحرک (خودروها و موتورسیکلت‌ها) که از آنها به عنوان اولویت نخست رفع آلودگی‌ها نام برده، افزوده بود که در حال حاضر بیش از ۳/۵ میلیون خودرو در پایتخت تردد دارند که از این تعداد، ۳۰۰ هزار خودرو کاربراتوری و فرسوده هستند که اینها ۵۰ درصد آلودگی را تولید می‌کنند و موتورسیکلت‌ها نیز تا هشت برابر یک خودرو هوا را آلوده می‌کنند! لذا معتقدم هم اکنون مهم‌ترین تصمیم باید خروج خودروهای کاربراتوری از پایتخت باشد. امروز هر ماشینی که از عمرش بیش از ۲۰ سال گذشته باشد نباید حق تردد در تهران را داشته باشد.

اما گویا اظهارات آقای قالیباف، گذشته از پاسخگویی دیرهنگام (!)، مورد سوء تعبیر خانم ابتکار هم واقع شده، چراکه وی بحث «مقابله با خودروهای آلاینده و دودزا» را با بحث «تولید خودرو» خلط کرده و در این باب گفته است که کشور نمی‌تواند اختیار موضوعات کلان همچون نظارت بر تولید خودروها را به یک شهرداری واگذار کند، چون ارتقای استانداردهای خودروسازی کشور و لزوم رعایت استاندارد یورو ۴ بحث ملی است و سازمان محیط‌زیست به طور مستمر بر خطوط تولید خودروی کشور نظارت می‌کند و شهرداری چه طور می‌تواند این کار را انجام دهد؟! شهرداری باید به تکالیف مشخص شده از سوی دولت در زمینه کاهش آلودگی عمل کند!

با این اوصاف جای تعجب دارد که سازمانی همچون سازمان محیط زیست که همواره از کمبود امکانات و ضعف نیرو نالیده است، چگونه پیشنهاد شهرداری تهران (که در رفع و رجوع کردن معضلاتی از این دست، عملکردی معقول و مقبول دارد) را رد کرده است؟! بنابراین اگر قصه کمبودها صادق باشد که باید خانم ابتکار برخوردی غیر از این داشت و اگر موضع فعلی و برخورد وی با موضوع صحیح باشد که باید در آن سوی درها و دیوارهای سازمان محیط‌زیست واقعیتی غیر از آنچه نمایش داده می‌شود، جاری و ساری باشد که حضور اغیار حکم رسیدن مهمان ناخوانده است!

ضمن آنکه باید متذکر شد که در بحث مرتفع کردن آلودگی هوا، دیگر نیازی به یاد آوری جا و جایگاه و نسب و منصب نیست و در این میان حکم «دوصد گفته چون نیم کردار نیست» مصداق می‌یابد. چراکه در این رهگذر حافظه تاریخی مردم ما و پرونده دو مسئول یاد شده نشان می‌دهد که عملکرد کدام یک از آنها محصول «گفتار» است و رویه کدام یک مصداق «کردار»! و آنچه که در این بازه زمانی و در این مورد خاص می‌تواند سایه سیاه آلودگی‌ها را از سر این مردم کم کند، کردار و عملکرد کسی است که سابقه‌ای معقول در کار و کردار دارد!

ضمن آنکه باید یادآور شد که دولت نیز در مقابل شهرداری تهران تعهداتی دارد؛ تعهداتی همچون تأمین و پرداخت ۵۰ درصدی هزینه‌های توسعه ناوگان حمل و نقل عمومی که بی‌اعتنایی به آن تعهدات، میزان آلاینده‌ها را تا به این حد بالا برده است.

خبر

طول دوره تحصیل در دکتری کاهش می‌یابد

معاون آموزشی وزیر علوم با اشاره به بازنگری آیین‌نامه دکتری از کاهش طول دوره تحصیل در دکتری خبر داد.

مجتبی شریعتی نیاسر گفت: در حال حاضر آیین‌نامه دکتری بازنگری و تقریباً نهایی شده است، منتهی باید شورای عالی برنامه‌ریزی آن را تصویب کند، بعد از تصویب شورای مذکور ابلاغ می‌شود.

وی با بیان اینکه آیین‌نامه دکتری در صورت تصویب، ظرف یک‌ماه آینده ابلاغ می‌شود افزود: مهم‌ترین ویژگی این آیین نامه این است که دانشجویان زمینه بهتری برای انتخاب پروژه پیدا می‌کنند.

معاون آموزشی وزیر علوم افزود: پروژه‌های کاربردی جایگاه ویژه‌ای پیدا می‌کنند و در صورت تصویب نهایی طول دوره دکتری مقداری کوتاه‌تر خواهد شد.

آیین‌نامه دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته نیز بازنگری و به دانشگاه‌ها ابلاغ شد.

از مهم‌ترین بخش‌های این آیین‌نامه می‌توان به ثبت‌نشدن نمره‌های مردودی قبلی در ریز نمرات تحصیلی دانشجو اشاره کرد که براساس آن دانشجویی که در هر نیمسال در یک یا چند درس، نمره قبولی کسب نکند، چنانچه در نیمسال‌های بعدی، درس یا دروس مذکور را با نمره قبولی بگذراند، نمره یا نمره‌های مردودی قبلی در ریز نمرات تحصیلی دانشجو، فقط ثبت و باقی می‌ماند اما این نمره‌ها در محاسبه میانگین کل دوره بی‌اثر و صرفاً آخرین نمره قبولی در آن درس ملاک محاسبه میانگین کل دوره خواهد بود.

اولویت‌های برجامی دولت به کلاس‌های درس رسید

دروس فرمایشی جدید تحمیل سلیقه دولت به نظام آموزشی

گزارش یک

نفیسه ابراهیم‌زاده انتظام

عکس: جوان

به جز نهمین راهکار بیست و یکمین راهبرد سند تحول بنیادین آموزش و پرورش که بر حاکمیت برنامه‌محوری به جای کتاب‌محوری و تولید بسته آموزشی در برنامه‌های درسی با رعایت اصل معلم‌محوری تصریح دارد، تقریباً تمام این سند تربیت نیروی انسانی مورد نیاز آینده نظام را از مجموعه‌ای از برنامه‌ها انتظار دارد نه منحصر به تولید کتاب. این در حالی است که آموزش و پرورش طی ماه‌های اخیر به تناوب از اضافه شدن دروس و محتوای آموزشی جدید در قالب کتاب به برنامه درسی خبر می‌دهد. «تفکر و سواد رسانه‌ای»، «سلامت و بهداشت»، «انسان و محیط زیست»، «مدیریت خانواده و سبک زندگی»، «کارگاه کارآفرینی و تولید» و «برجام» از جمله محتوای تازه آموزشی برای مدارس در مقاطع مختلف تحصیلی هستند.

آموزش و پرورش ما متهم است درس‌هایی را به دانش‌آموزان ارائه می‌کند که با استانداردهای آموزش شهروندی فاصله بسیاری دارند و آنچه در طول ۱۲ سال آموزش می‌دهد اولیات مهارت‌های زندگی را شامل نمی‌شود. به بیان دیگر برنامه درسی ملی با واقعیات زندگی شهروندی بیگانه است. به همین دلیل هم هست که فارغ‌التحصیلان آموزش و پرورش در برآیندگیری‌های بهره‌وری نیروی انسانی هیچ سهمی را به خود اختصاص نمی‌دهند و تمام آموخته‌هایشان یا بهتر است بگوییم تمام محفوظات‌شان به درد عبور آنها از سد کنکور می‌خورد، یعنی چکیده ۱۲ سال آموزش، فرمول‌ها و کلیدواژه‌هایی می‌شود که رمز عبور از دروازه دانشگاه‌ها محسوب می‌شوند و به درد دیگری نمی‌خورند.

این در حالی است که این شیوه زمینه‌سازی برای ورود به دانشگاه‌ها مورد پذیرش آموزش عالی هم نیست و دانشگاه‌ها تمام آموخته‌های دانش‌آموزان را تا پیش از ورود به دانشگاه یکجا پاک می‌کنند و دوباره با ارائه دروس پیش‌نیاز همان دروس مدارس را با شیوه دیگری آموزش می‌دهند. در نهایت نیز بعد از فارغ‌التحصیلی از دانشگاه، این بازار کار است که متفاوت از دو مرحله قبل برنامه دیگری برای تخصص‌های اخذ شده و متقاضیان کار دارد.

این روند در هر دولتی، با هر برنامه و منطقی و در هر تحلیلی، هدر دادن منابع است و اتفاقاً مدیران نظام تعلیم و تربیت در تمام دوره‌ها نیز به این امر واقفند و برای گریز از آن برنامه‌ای ارائه می‌دهند. آنچه دوره‌های مختلف مدیریتی را در این زمینه از یکدیگر متفاوت می‌کند، نوع نگاه به تربیت نیروی انسانی با بهره‌وری بالا و تخصیص ردیف اولویتی به آن است.

کتاب برای جای خالی محتوای آموزشی

از سوی دیگر به جز راهکار ۹- ۲۱ سند تحول بنیادین آموزش و پرورش که بر حاکمیت برنامه‌محوری به جای کتاب محوری و تولید بسته آموزشی در برنامه‌های درسی با رعایت اصل معلم محوری تصریح دارد، تقریباً تمام این سند تربیت نیروی انسانی مورد نیاز آینده نظام را از مجموعه‌ای از برنامه‌ها انتظار دارد نه منحصر به تولید کتاب. این در حالی است که آموزش و پرورش طی ماه‌های اخیر به تناوب از اضافه شدن دروس و محتوای آموزشی جدید در قالب کتاب به برنامه درسی خبر می‌دهد. «تفکر و سواد رسانه‌ای»، «سلامت و بهداشت»، «انسان و محیط زیست»، «مدیریت خانواده و سبک زندگی»، «کارگاه کارآفرینی و تولید» و «برجام» از جمله محتوای تازه آموزشی برای مدارس در مقاطع مختلف تحصیلی هستند.

اگرچه با تغییر استانداردهای زیستی در جوامع از جمله در کشور ما جای آموزش عناوین یاده شده به دانش‌آموزان خالی بود، با این حال نحوه تألیف و تدوین این محتوا و ارائه آن سر کلاس‌های درس باید با هدف‌گذاری صورت گرفته و اثرگذاری جامعی در رفع خلأهای تربیتی و آموزشی نسل آینده داشته باشد و ابهامات آن پاسخ داده شود؛ ابهاماتی نظیر اینکه آیا ورود کتاب‌هایی با این عناوین و اختصاص چند ساعت از مجموع ساعات آموزش هفتگی نیاز دانش‌آموزان به فراگرفتن مهارت‌های زندگی سالم و تأمین شده را برطرف می‌کند؟ معلمان این دروس چه ویژگی‌هایی دارند؟ خود این معلم‌ها که خروجی نظام معیوب گذشته هستند در تعریف نظام جدید که در آن مهارت زندگی بیش از آموزش فرمول‌های ریاضی و فیزیک و شیمی اهمیت دارد تا چه اندازه توجیه شده‌اند؟ آیا با گذراندن یک دوره آموزش ضمن خدمت به درک درستی از مهارت زندگی خواهند رسید؟ آموزش دوستی انسان با محیط زیست با جمله‌های تأکیدی و توصیفی کتاب‌های درسی پشت نیمکت‌های کلاس درس چگونه خواهد بود؟ یا یک پله بالاتر آیا مؤلفان این محتواها دید درستی از زندگی دارند و مجهز به علوم جامعه‌شناختی و تربیتی جدید هستند یا تنها مبتنی بر سفارشاتی که از شورای عالی آموزش و پرورش می‌رسد، دست به تألیف کتاب درسی می‌زنند؟

درس زندگی پشت نیمکت‌های کلاس

اینها درس‌هایی هستند که دانش‌آموزان باید آنها را زندگی کنند تا فرابگیرند. به عبارت دیگر ورود به بازنگری و بازتولید محتوای درسی منطبق با خواسته‌های سند تحول با شیوه‌ای که در حال حاضر در آموزش و پرورش دنبال می‌شود از پرداختن به محتوایی که نقشی در ارتقای بهره‌وری فارغ‌التحصیلان آموزش و پرورش ندارند عبور کرده اما تا تأمین اهداف سند تحول راه درازی در پیش دارد.

البته محمود امانی تهرانی، مدیرکل دفتر تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری تخصص در رشته علمی، دیدگاه‌های تعلیم و تربیتی و تخصص هنرمندانه و خلاقانه را از ویژگی‌های مؤلفان کتب درسی می‌داند و خاطرنشان می‌کند: یک مؤلف باید در رشته علمی موردنظر متخصص، معتبر و مورد قبول باشد. در زمینه تعلیم و تربیت صاحبنظر باشد و بتواند ایده‌های جدیدی ارائه کند و در زمینه خلاقیت و نوآوری، قدرت سازماندهی داشته باشد. در کنار اینها باید تجربه عملی تدریس موفق را داشته باشد، چون کسی که معلم خوب و الهام‌بخشی نبوده، نمی‌تواند الهام‌بخش معلم‌های دیگر باشد. مجرب بودن، آشنایی با کتب مختلف، آشنایی با زبان‌های مختلف و... از دیگر ویژگی‌های یک مؤلف است. مؤلف یک کتاب به ویژه کتاب‌های درسی مثل یک کارگردان سینما باید فرهنگ و تمدن کشور خود را بشناسد. یک مؤلف مانند کارگردان که در پی لوکیشن خوب برای فیلم است، باید به دنبال لوکیشن بگردد؛ چیزی که گاهی از جنس اطلاعات است نه فضا و مکان.

کتاب‌های انتقالی و کتاب‌های انفعالی

امانی تهرانی ادامه می‌دهد: ما به این نتیجه رسیدیم که یادگیری باید فعالانه باشد. به همین دلیل کتاب‌ها را از شکل انتقالی تغییر دادیم و به شکل انفعالی درآوردیم. در این طراحی جدید دانش‌آموز در موقعیت کار قرار دارد. هدف ما تقویت روش‌های یادگیری و یاددهی بود. کتاب رسانه این انقلاب شد و نقش بچه‌ها، خانواده‌ها و معلم‌ها را تغییر داد. اگر کتاب نبود این ایده چطور می‌توانست به کلاس درس برسد؟ این عرصه‌ای است که کتاب درسی را از دیگر کتاب‌ها متمایز می‌کند و به همین دلیل است که تألیف کتب درسی با دیگر کتاب‌ها فرق می‌کند. نویسنده بدون داشتن نگرشی عمیق و برنامه درسی تحولی نمی‌تواند کار انجام دهد. به همین دلیل آموزش ضمن خدمت و چاپ کتاب‌های کمک آموزشی شکل می‌گیرد و کتاب‌های درسی محوریت آموزشی قرار می‌گیرند. این واقعیتی است که جدا از بار ارزشی و متناسب با نوع به کارگیری آن است.

گزارش ۲

بیژن یانچشمه

با وقوع سالانه ۱۶۷هزار حادثه شهری و آتش‌سوزی در شهرهای کشور

ایمنی در شهرها حرف آخر را می‌زند

شهرها و سازه‌های شهری در حالی گسترش می‌یابند که آتش‌سوزی و حوادث شهری هم اتفاق می‌افتد. وقوع سالانه ۱۱۲هزار آتش‌سوزی و ۵۵ هزار حادثه دیگر در کشور مؤید این مطلب است که ایمنی در سازه‌های شهری و فعالیت‌های شهری همچنان جدی گرفته نمی‌شود و شهرها همچنان آبستن حوادثند و در آتش می‌سوزند و خسارت‌های جانی و مالی فراوانی را بر شهر و شهروندان تحمیل می‌کنند.

بافت متراکم شهری از یک‌سو و احداث بی‌ضابطه سازه‌های بلندمرتبه و فضاهای عمومی بدون در نظر گرفتن وسایل و تجهیزات فنی و ایمنی در شهرها سبب شده است حوادث مختلفی مانند آتش‌سوزی خیابان جمهوری، ریزش آوار ساختمان در منطقه یوسف‌آباد، آتش گرفتن انبارهای کالا و صدها حادثه دیگر جان و مال شهروندان را در معرض تهدید جدی قرار دهد. ساختمان‌ها در حالی قد به آسمان می‌کشند که مسائل ایمنی و حفاظتی در اولویت آخر سازندگان این سازه‌ها قرار دارد. در این زمینه معاون امور شهرداری‌های سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌ها در حاشیه نخستین همایش ملی ایمنی و آتش‌نشانی گفت: شهرداری‌ها به عنوان سازمانی مردمی، مسئول حفاظت شهر از آتش‌سوزی‌ها، سیل و... است که این نهادها با اتخاذ تدابیر لازم، اقدامات اساسی برای حفاظت شهر را انجام می‌دهند ولی بنا به وظیفه ذاتی آتش‌نشانی‌ها در مقابله با آتش سوزی‌ها و حوادث، این مسئولیت از طرف شهرداری‌ها به سازمان‌های آتش‌نشانی سپرده شده است که هم‌اکنون ۹۰ سازمان آتش‌نشانی در شهرهای کشور فعالیت می‌کنند.

تهیه سند آسیب‌پذیری آتش‌نشانی‌ها

علی نوذرپور تأکید کرد: درحال حاضر ۱۹ هزار نیروی حرفه‌ای آتش‌نشان، قریب ۱۳ هزار نیروی داوطلب مردمی در هزار و ۷۰۰ ایستگاه آتش‌نشانی در شهرهای کشور مشغول فعالیتند و پوشش ایمنی شهرها را برعهده دارند. با این وجود سالانه ۱۱۲ هزار آتش‌سوزی و ۵۵ هزار حادثه دیگر در شهرها رخ می‌دهد که مهار این حوادث به تجهیزات به‌روز نیاز دارد.

وی افزود: با وجود هزاران نیروی حرفه‌ای و تجهیزات مدرن و جدید در ایستگاه‌های آتش‌نشانی شهرها، در وضعیت کنونی آتش‌نشانی‌های کشور در چند حوزه اساسی با مشکلات مهمی مواجه است.

وی با اشاره به تهیه سند آسیب‌شناسی ۱۱ بندی آتش‌نشانی‌های کشور از سوی وزارت کشور، خاطرنشان کرد: در این سند در ۱۱ حوزه مختلف به بررسی و رفع مشکلات موجود آتش‌نشانی‌های کشور پرداخته شده است که کمبود اطلاعات صحیح قابل اطمینان برای برنامه‌ریزی، یکپارچگی مدیریت ایمنی شهری، حفظ آمادگی آتش‌نشانان و تولید و پخش برنامه‌های آموزشی از طریق صدا و سیما برای ارتقای فرهنگ ایمنی از آن جمله‌اند.

ضرورت حساس کردن بدنه دولت به مسائل ایمنی

همچنین مدیرعامل سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری تهران در اختتامیه اولین همایش بین‌المللی آتش‌نشانی و ایمنی شهری که در روزهای پایانی هفته گذشته برگزار شد با تأکید بر اینکه آتش‌نشانی نه موضوع سیاسی است و نه اقتصادی، خاطرنشان کرد: تقویت بدنه آتش‌نشانی باید مورد توجه برنامه‌ریزان در سطح کلان قرار گیرد چراکه ارتقای سازمان آتش نشانی به منظور ارتقای سطح خدمات‌رسانی است.

سعید شریف‌زاده با اشاره به اینکه موضوعات و مشکلات آتش‌نشانی به سطح دولت کشیده شده گفت: تاکنون شش جلسه با هیئت دولت داشته‌ایم که حاکی از حساس شدن بدنه مدیریت کشور به فرهنگ‌سازی و اصلاح رفتار مردم است.

وی تأکید کرد: تحقق شعار شهر ایمن و زندگی آرام بسیار سخت است، چراکه باید پیشگیری را سرمشق قرار دهیم و در تلاش باشیم تا حریق و سایر حوادث رخ ندهد که این امر تلاش مستمر و زمان زیادی را می‌طلبد. مدیرعامل سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری تهران مهم‌ترین خلأ موجود را همراه نکردن مردم با آتش‌نشانی عنوان کرد و گفت: هنوز این باور وجود ندارد و وقتی آتش‌نشانی در جریان ساختمان‌سازی به سراغ مردم می‌رود تا ایمنی را رعایت کنند و به عنوان مثال از درهای مقاوم به حریق استفاده کنند، با این جمله مواجه می‌شوند که یک دکان جدید باز شده در حالی که باید مردم به این باور برسند که رعایت ایمنی در محل سکونت، کار و شهر یک ضرورت است.

ساخت پدهای غیراستاندارد بالگرد

بسیاری از سازه‌ها و مکان‌های عمومی تازه احداث شده بدون در نظر گرفتن مسائل ایمنی و فنی همچون پد بالگرد و سیستم‌های اطفای حریق و پله‌های فرار در شهرهای بزرگ ساخته شده است که در این زمینه‌چندی پیش نایب رئیس کمیسیون معماری و شهرسازی شورای شهر تهران اعلام کرد: ۹۰ درصد پدهای بالگرد پایتخت غیراستاندارد هستند. محمدمهدی تندگویان به «ایسنا» گفت: هر روز تعداد ساختمان‌های بلندمرتبه در تهران افزایش می‌یابد، این در حالی است که امکانات سازمان آتش‌نشانی به هیچ‌وجه برای ساختمان‌های بیش از هفت طبقه پاسخگو نیست. وی با بیان اینکه پدهای ساخته شده استاندارد فرود بالگرد امدادی را ندارد، افزود: پد فرود بالگرد امدادی از لحاظ ابعاد و سازه متفاوت است که این مسئله در پدهای پایتخت رعایت نشده است. در حقیقت توجه به ضوابط و قوانین ایمنی در تمامی سازه‌ها سرمایه‌گذاری بلندمدتی است که ضامن سلامت شهر و شهروندان خواهد بود، به شرط آنکه بازنگری اساسی در ایمنی سازه‌های فرسوده و قدیمی‌ساز صورت گیرد و در سازه‌های نوساز نیز قوانین و ضوابط موجود رعایت شود و همچنین تجهیز و به روزرسانی امکانات و وسایل، تربیت نیروهای متخصص و اولویت دادن به آموزش شهروندان می‌تواند از دامنه حوادث ناگوار شهری بکاهد.

یادداشت

زهرا چیذری

بیماران متاع بی‌دفاع «تجارت سلامت»

«تجارت سلامت» سال‌هاست که در ادبیات پزشکی کشورمان هم وارد شده و دیگر مفهوم تازه‌ای نیست. رونق این تجارت در بخش دارو آنقدر زیاد است که موجب شده مافیای دارو در دنیا شکل بگیرد؛ مافیایی که در کشور ما هم به اشکال گوناگون فعالیت دارد. حالا با برداشته شدن تحریم‌ها سودآوری این تجارت کمپانی‌های چندملیتی و غول‌های داروسازی را به کشورمان کشانده و برای تصاحب بازار بکر ۸۰ میلیونی ایران با یکدیگر سخت در رقابتند. با تغییراتی که طی دو سه دهه اخیر در سبک زندگی مردم کشورمان ایجاد شده و سیاست‌های نادرست اتخاذ شده در حوزه محیط‌زیست و سلامت روز به روز آمار بیماری‌ها بالاتر می‌رود و نیاز به درمان و دارو بیشتر می‌شود. هر روز داروهای تازه و گرانقیمت وارداتی به بازار دارویی کشور وارد می‌شود و دوره‌های درمانی هزینه‌های بالاتری را برای بیمار و خانواده او در بر دارد. با تمام اینها سالانه ۴۵ هزار نفر بر اثر بیماری سرطان جان خود را از دست می‌دهند. اگر داروهای جدید و گرانقیمتی که برای درمان سرطان‌ها تجویز می‌شود می‌تواند در درمان بیماری سرطان اثرگذار باشد، پس دلیل این همه مرگ بعد از طی دوران درمانی چیست؟ پروفسور محمداسماعیل اکبری، رئیس مرکز تحقیقات سرطان دانشگاه شهید بهشتی معتقد است نبود راهنمای ملی سلامت موجب شده بیش از ۸۰ درصد آزمایش‌ها و ام‌آرآی‌هایی که برای بیماران تجویز می‌شود بیهوده باشد. وی تصریح می‌کند: «امروزه ما شاهد آن هستیم که میلیون‌ها تومان برای داروهای سرطان هزینه می‌شود، در حالی که در بهترین شرایط این داروها حداکثر ۱۱ درصد تأثیر دارویی دارد اما برخی مواقع عوارض آن نیز بیشتر است ولی متأسفانه همه ما تسلیم این داروها هستیم.» از نگاه رئیس مرکز تحقیقات سرطان داروهای ساده قدیمی مانند آسپیرین تا ۴۳ درصد طول عمر بیماران مبتلا به سرطان را افزایش می‌دهد. یا کمبود ویتامین D که اتفاقاً در کشور ما ۴۰ درصد بالاتر از نرم جهانی است یکی از عواملی است که خطر ابتلا به سرطان را افزایش می‌دهد و با مصرف مناسب این ویتامین می‌توان از ابتلا به بیماری سرطان نیز پیشگیری کرد.

بنا به تأکید ایرج حریرچی، قائم مقام وزیر بهداشت نیز در کشور ما میزان مصرف داروهای شیمی درمانی از نرم معمول راهنماهای موجود و معتبر جهان بالاتر است. بنابراین برخلاف تصور برخی پزشکان، مصرف زیاد داروهای شیمی‌درمانی خیلی هم مناسب نیست. بنا به تأکید وی گاهی تأثیر شیمی‌درمانی در بقای فرد تنها ۲درصد است. از نگاه حریرچی وفادار نبودن پزشکان به راهنماهای بالینی دلیل بالا بودن مصرف داروهای شیمی درمانی در کشورمان نسبت به نرم جهانی است؛ امری که وزارت بهداشت و بیمه‌ها هم باید در نظارت‌های‌شان آن را در نظر بگیرند تا بتوان مصرف این داروها را به نرم جهانی‌اش نزدیک کرد؛ داروهایی که تأثیرشان در بقای بیمار گاهی ۲ درصد است اما عوارض زیادی را در بیمار باقی می‌گذارند.

با در نظر گرفتن این اظهارات یک سؤال جدی در ذهن شکل می‌گیرد؛ چرا باید با وجودی که علم اثبات کرده داروهای گران قیمت تأثیر چندانی در درمان بیماری‌های سختی نظیر سرطان ندارند و حداکثر ۱۱ درصد و گاهی حتی ۲ درصد بر روند بهبود بیماری تأثیر می‌گذارند باید درهای کشور را به روی واردات چنین داروهایی باز گذاشت؟ آیا بودجه ۳۰ تا ۴۰ درصدی دارویی کشور را که به ازای تنها ۳ درصد از داروها هزینه می‌شود، نمی‌توان با تدوین راهنماهای ملی درمان بیماری‌های صعب‌العلاج و از آن مهم‌تر نظارت بر اجرای این راهنماهای بالینی با مدیریت بهتری هزینه کرد؟ وقتی می‌شود تا ۴۰ درصد سرطان‌ها را پیشگیری کرد یا رها کردن مؤلفه‌های مؤثر در سلامت همچون آلودگی هوا، آلودگی آب و همچنین آلودگی‌های موجود در خوراکی‌ها عملاً جامعه به سمت و سوی افزایش بیماری پیش می‌رود. به گواهی آمار و ارقام شاید به سونامی سرطان نرسیده باشیم اما شتاب این بیماری در کشورمان از دنیا پیشی گرفته است. افزایش بیماری از یک طرف و تجویز داروهای گران‌قیمتی که عوارض‌شان بیشتر از اثرگذاری‌شان است از سوی دیگر مردم را تحت فشارهای مالی و روانی قرار می‌دهد. گره ماجرا را می‌توان در این گفته پروفسور اکبری پیدا کرد «ما گرفتار تجارت شده‌ایم.»

رو و خط خبر

مدیرکل آموزش و پرورش شهرستان‌های استان تهران گفت: در سال گذشته واحدهای آموزشی هیئت امنایی از ۳۴ واحد به ۴۶ واحد در کل شهرستان‌های استان تهران گسترش پیدا کرد، یعنی در این خصوص ۳۵ درصد رشد داشته‌ایم. علیرضا کمریی ادامه داد: جمعیت دانش‌آموزی نیز در مدارس هیئت امنایی از ۱۲ هزار نفر به ۱۸ هزار نفر رسید و ۲۱ درصد در جذب دانش‌آموزی توفیق داشته‌ایم. وی در خصوص اخذ وجه در مدارس هیئت امنایی یادآور شد: براساس قانون مرتبط با مدارس هیئت امنایی اخذ وجه در این مدارس بعد از اینکه مدیر هزینه‌ها را برآورد کرد و شاخص‌هایی را که در میزان مشارکت ملاک بوده است، جمع‌آوری کرد به هیئت امنای مدرسه پیشنهاد می‌کند.

مدیرعامل سازمان تأمین اجتماعی گفت: ما در سازمان تأمین اجتماعی در سال ۹۴، ماهانه حدود ۴ هزار و ۲۰۰ میلیارد تومان برای تعهداتی که داریم، پرداخت می‌کنیم که این رقم ۸۰۰ میلیارد تومان بالاتر از مبلغ هدفمندی یارانه‌ها است. سیدتقی نوربخش اظهار داشت: سازمان تأمین اجتماعی بیش از ۴۰ میلیون نفر تحت پوشش خود دارد که از این تعداد ۵ میلیون و ۲۰۰ هزار نفر مستمری‌بگیر هستند که تأمین اجتماعی علاوه بر پرداخت مستمری به این افراد نسبت به تأمین خدمات درمانی آنها نیز اقدام می‌کند.

دبیر کارگروه ساماندهی مد و لباس کشور با بیان اینکه بسیاری از مشکلات در حوزه مد و لباس نهادینه شده است، گفت: محصولات نساجی تولید ایران به نام اجناس خارجی فروخته می‌شود. حمید قبادی با اشاره به تغییر سرفصل‌های دروس دانشگاهی گفت: گروهی مشغول بررسی و تغییر تمام سرفصل‌های دروس طراحی لباس هستند چون آنچه در کتاب‌ها وجود دارد فقط بخش کوچکی از واقعیت است و اگر داخل خودمان دگرگونی نداشته باشیم همه تلاش‌ها بی‌ثمر خواهد بود.

سخنگوی طرح نوسازی ناوگان تاکسیرانی در شهرهای کشور از تمدید مهلت ثبت‌نام تاکسی‌های فرسوده خبر داد و افزود: مطابق برنامه زمان‌بندی، روز شنبه ۱۷ بهمن ماه از تاکسی‌های فرسوده‌ای که رقم آخر پلاک آنها عدد ۶ است، ثبت‌نام انجام می‌شود. مهران کفاش در تشریح نحوه ثبت‌نام در طرح نوسازی ناوگان تاکسی‌های کشور گفت: در این طرح به خودروهایی تاکسی فرسوده اطلاق می‌شود که عمر آنها بیش از ۱۰ سال باشد.

هیئت عمومی دیوان عدالت اداری با صدور حکمی، بند ۲ مصوبه شورای سنجش و پذیرش دانشجو در ششم آذر ۱۳۹۲ مبنی بر تأثیر مستقیم و قطعی نمرات سال آخر متوسطه در کنکور سراسری را ابطال کرد. این درحالی است که این بند در کنکور سراسری سال ۱۳۹۳ اجرا شد که در نتیجه، نتایج کنکور سراسری سال ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴ مخدوش است. این رأی که در پی درخواستی برای ابطال بند ۲ مصوبه شورای سنجش و پذیرش دانشجو صادر شده است اشعار می‌دارد از آنجا که براساس قانون باید متوسط نمرات سه سال متوسطه در کنکور لحاظ شود، مصوبه شورای سنجش و پذیرش دانشجو که اعمال معدل سال آخر را مجاز شمرده است، باطل است.